

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Mänttä-Vilppulan kaupunki	Atte Viinikka	Esa Sirviö, esa.sirvio@taidekaupunki.fi, 0400 975 211	4.12.2017	Kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Väestön terveys- ja hyvinvointierot ovat seurausta lukuisista eri tekijöistä aina perintötekijöistä, elintapoihin ja eriarvoistumiseen.

Useimpiin niistä terveydenhuolto ei voi millään tavalla vaikuttaa.

Suomessa erityisesti vaativien hoitojen osalta palvelut ovat verraten hyvin yhdenvertaisesti saatavilla.

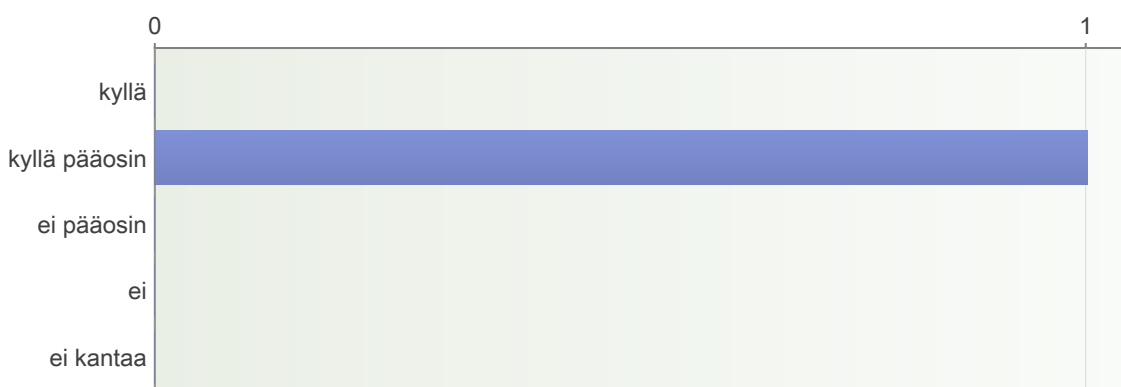
Mikäli kansalainen sairastuu vakavaan hoidettavaan sairauteen, se hoidetaan katsomatta potilaan taustaa tai asemaa.

On kuitenkin huomattava, että kaikkien sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen tulee olemaan haasteellista erityisesti maaseutualueilla. Palvelujen turvaamiseksi tarvitaan uudenlaisia palveluntuotantotapoja: digitaalisia palveluita, jalkautuvia palveluita jne.

Ilman maakunnna aktiivista roolia valinnanvapauden toteuminen ja palveluiden saatavuus saattavat jäädä vajavaisiksi. Järjestäjän tulee kehittää ja ohjata markkinoita, jotta asukkailla on valinnanvapausmahdollisuuksia keskustaajamia syrjäisemmilläkin alueilla.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yleisesti ottaen valinnanvapaus laajenee merkittävästi suurimmalla osalla asiakkaita. Koska asiakkailla ei ole ainakaan alkuvaiheessa käytettävissään riittävästi objektiivista ja vertailukelpoista tietoa valintojen tekemiseen, niin on hyvä, että heille jotka eivät kykene tai halua itse toteuttaa valintaa, sote-keskus tai liikelaitos ohjaa ja auttaa palveluiden valinnassa. Asiakassuunnitelman tekeminen tulee olemaan työläs, mutta erittäin tärkeä työkalu palveluiden integraation toteutuksessa asiakasohjauksen lisäksi. Lakiesityksen myötä kansalaisten itsemääräämisoikeus laajenee.

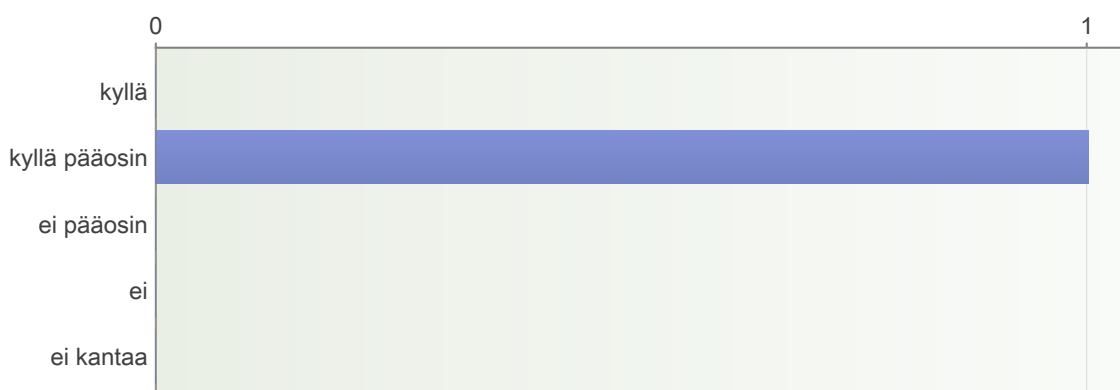
Lakiluonnoksen mukainen asiakassuunnitelma yhdistää asiakkaan kaikki suunnitelmat, jolloin hänen asioistaan hoitavat ovat saman tiedon äärellä. Näin syntyy myös mahdollisuus paremmin kohdentaa asiakkaan tarvitsemia palveluita ja toteuttaa integraatiota.

Etenkin kroonisissa sairauksissa, joita ihmiset sairastavat vuosia, tarvitaan valinnaisia vaihtoehtoja. Kroonisesti sairaat ihmiset tuntevat sairautensa ja heillä on usein vertaiskontakteja ja sen myötä arvioita lääkärihoitotarjonnasta. Parhaiten hoito onnistuu ja hoitomyöntyvyys toteutuu, kun ihminen saa valita hoitavan tahon. Jos potilas on saanut valita lääkäriinsä, hänen ennakoasenteensa on yleensä lähtökohtaisesti myönteinen. Myönteinen ennakoasenne johtaa hoitomyönteisyyteen ja mikäli ennakoasenne on kielteinen, se voi johtaa toisenlaiseen tilanteeseen.

Useita palveluita tarvitsevien lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta nykyistä sirpaleisempi palvelujärjestelmä ja lisääntyvät rajapinnat voivat haastaa palveluiden integraatiotavoitetta. Palveluiden tuotantovastuu jakautuu kunnan, maakunnan liikelaitoksen ja yksityisen palvelutuotannon kesken. Tämä voi aiheuttaa sen, että paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa voivat jopa heiketä nykyisestä, kun eri tahot pyrkivät osaoptimoimaan oman tuotantonsa. Tätä ongelmaa ei ole esimerkiksi nyt meidän kaupungissamme voimassa olevassa palvelutuotantojärjestelmässä, jossa kokonaisulkoistus varmistaa sen, ettei palvelutuottaja voi osaoptimoida, vaan palveluntuottaja kantaa kokonaisvastuun.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

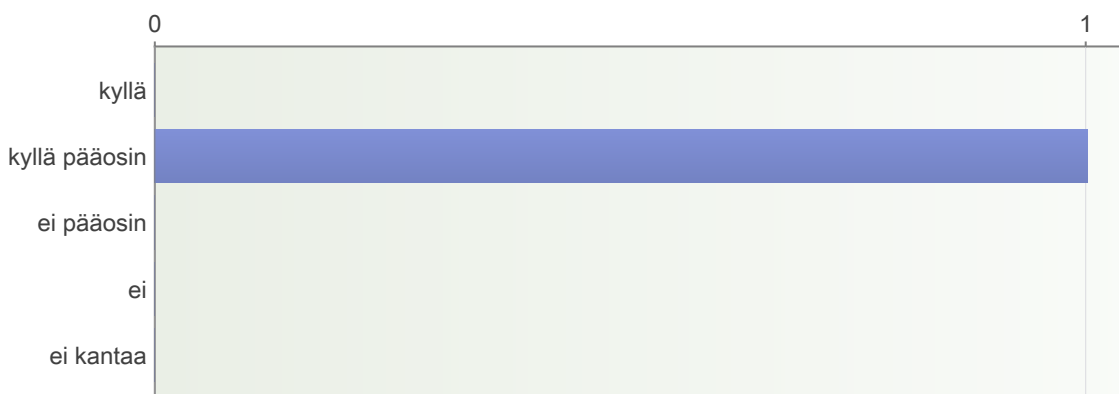
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa säädettäväksi esitetyn asiakasohjauksen, asiakassuunnitelman, henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelin oikea käyttö luovat asiakkaalle edellytykset vaikuttaa omiin palveluihinsa.

On kuitenkin huomattava, että palvelutuotannon muuttuminen nykyistä enemmän markkinaperusteiseksi saattaa synnyttää eriarvoisuutta maakunnan sisällä. Erityisesti syrjäseuduilla voi olla sellaisia alueellisia katvealueita, joissa asiakkaalla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan lähipalveluun. Lakiluonnoksen mukainen palvelutuotantojärjestelmä tulee vääjäämättä merkitsemään sitä, että tietyt palvelut tulevat keskittymään voimakkaasti isompiin keskuksiin.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

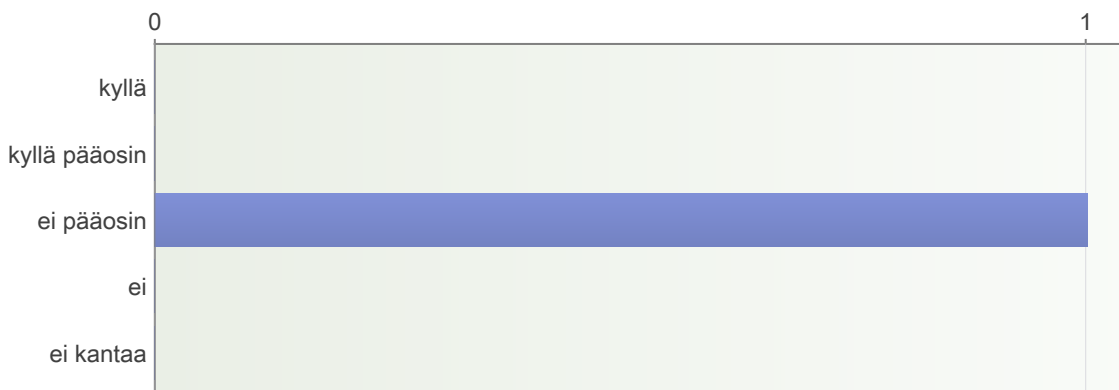
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen mukainen uusi toimintamalli antaa hyvät ja käytännössä paremmat edellytykset parantaa asiakkaan palveluintegraatiota monimutkaisissa palveluprosesseissa kuin nykyinen palvelujärjestelmä tällä hetkellä. Luonnollisesti monituottajamalli tuo tähän erityishaasteen ja on huomattava, että asiakkaan itsemääräämisoikeus voi olla jossain määrin ristiriitaista palveluiden yhteensovittamisessa.

Suurin osa ihmisistä, joilla on laaja-alaisia palvelutarpeita, pystyy itse arvioimaan palvelutarpeensa. Myös heillä ja etenkin heillä tulee säilyä mahdollisuus itsesääteelyyn, he tietävät parhaiten, mitä he tarvitsevat. Jo lähtökohtaisesti palvelu, jota ihminen ei koe tarvitsevansa, on turha hänelle. Lakiluonnoksessa hahmoteltu malli auttaa kroonisesti sairaita pääsemään irti hoitojärjestelmän holhoavasta otteesta. Tämä saattaa auttaa kroonisesti sairaita luottamaan itseensä omina hoitajinaan.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

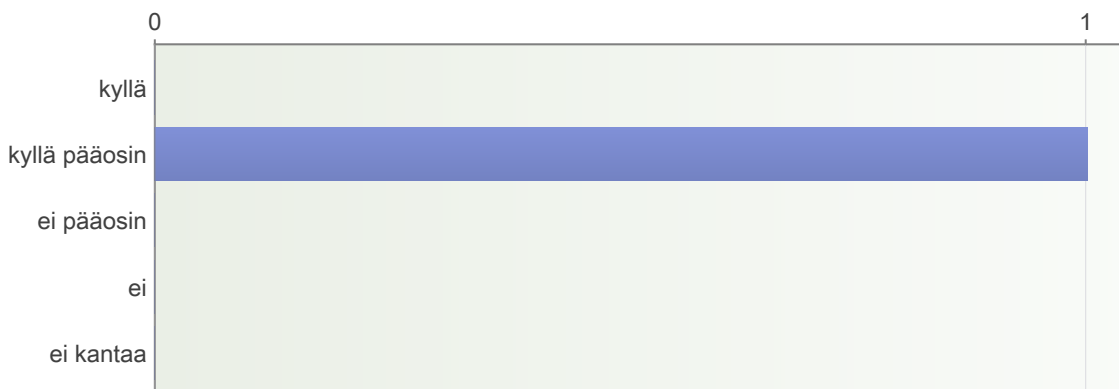
Vastaajien määrä: 1

- Hoitojärjestelmän integraatio toteutuisi parhaiten monopolimallissa, mutta siinä mallissa ihmisen valinnanvapaus jäisi ohueksi tai toteutumatta. Potilas menisi läpi järjestelmän sen ohjaamana ja sen ehdoilla, mutta asiakkaalla tulee joka vaiheessa olla tilaisuus valintoihin. Tarvittava integraatio toteutuu vain, jos tietojärjestelmät toimivat terveydenhuollon toimijoiden välillä.

Sote-integraatio ei toteudu pelkällä järjestämisvastuun keskittämisellä silloin, kun palveluiden tuottajakenttä jakaantuu useaan toimijaan. Monituottajamallissa, jossa on niin julkisia kuin yritysmuotoisia tuottajia syntyy vääjäämättä ristiriitaisuuksia ja pyrkimystä sekä halukkuutta osa-optimointiin kaikilla osapuolilla. Osoptimointi saattaa johtaa tuotantovastuun epätarkoituksen-mukaisiin siirtoihin, yli- tai alipalvelemiseen, asiakkaan saamien eri palvelukokonaisuuksien ristiriitaisiin tavoitteisiin ja muihin vastaaviin poikkeamiin hyvästä kokonaislaadusta, mistä on haittaa asiakkaan saamalle hyödyille.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

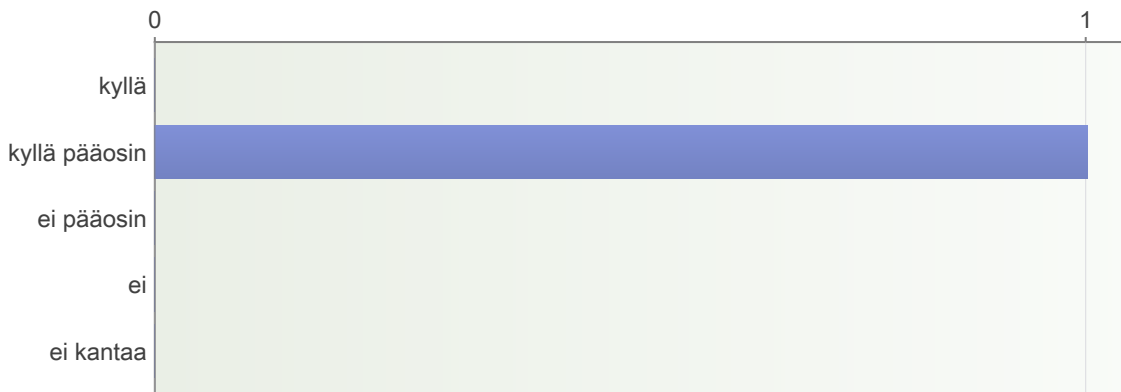
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hallinnollisesti kyllä, mutta järjestämisvastuu konkretisoituisi täysimääräisesti vasta, jos maakunnalla olisi verotusoikeus. Lisäksi valinnanvapauslainsäädäntö voi kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja sitä kautta toteuttaa järjestämisvastuutaan.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

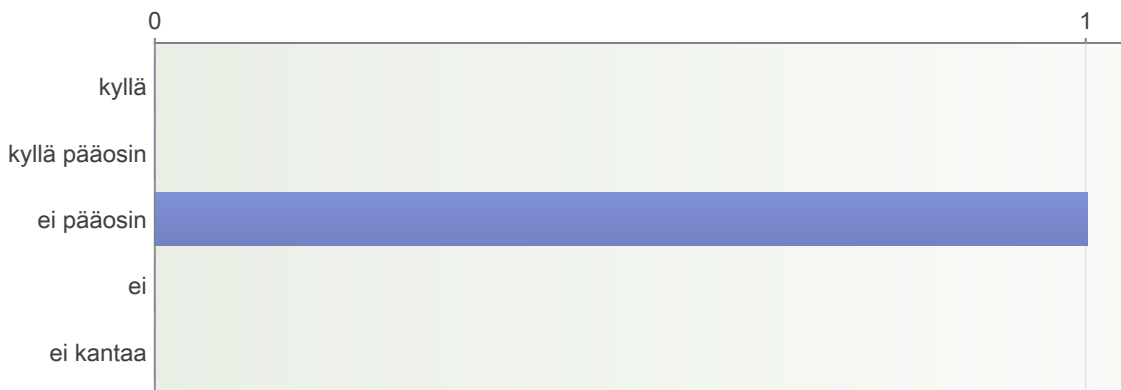
- Lakiehdotus haastaa palveluntuottajat kilpailuun keskenään, mikä lisää uusien innovaatioiden ja toimintatapojen syntymistä. Jo nyt vuosien sosiaali- ja terveydenhuollon ympärillä ollut uudistus-valmistelu on osoittanut, että kunnista ja kuntayhtymistä on löytynyt muutosvalmiutta ja innovaatiivisuutta.

Valinnanvapauden tuoma kilpailu tuottaa uusia, tehokkaita ja asiakaslähtöisiä toimintatapoja. Maakunta- ja sote-uudistus itsessään yhtenäistää työkäytäntöjä maakunnan alueella ja luo uusia toimintamalleja. Yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannon rinnalle tuleminen vauhdittaa muutostyötä.

Kun muutoksia ja innovaatiota tehdään, on syytä huolehtia siitä, että uusia käytäntöjä arvioidaan myös kriittisesti suhteessa vanhaan.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla ei ole verotusoikeutta, vaan niiden tulisi toimia saamansa budjettiraamin puitteissa. Nykyisin tämä harvoin onnistuu sairaanhoitopiireissä tai kuntien sosiaali- ja terveydenhuollossa. Aina sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on löytynyt uusia perusteltuja tarpeita ylittää budjetti päätetystä raamista. Sairaanhoitopiirien valtuustot ja kuntien perusturvalautakunnat pääsääntöisesti siunaavat budjettilylykset ja toimivat painostusryhmänä vaatien lisämäärärahoja.

Budjettiohjauksen toinen ongelma on perinteisesti ollut siinä, että mikäli niin onnellisesti kävisi, että talousarvioseuranta loka-, marraskuussa osoittaa rahaa jäävän käyttämättä. Marras-, joulukuulle löydetään perusteltuja menoja, jotta budjetoitu summa saadaan käytettyä. Tämä trendi on osoitettu monessa tutkimuksessa, kun on tarkasteltu yksiköitä, jotka ovat eläneet budjetin raameissa. Niissä tyypillisesti joulukuun menot ovat 15% koko vuoden menoista. On vaarana, että viimeistään maakuntavaltuusto pitää huolta siitä, että koko budjetti on saatu käytettyä.

Lisäksi on huomattava, että muutuskustannukset aiheuttavat alkuvaiheessa investointeja ja lisään-tyviä hallintokustannuksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvakuista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tietysti saavutettavien palvelutarjoajien kirjo on pienempi harvaan asutuilla alueilla, mutta nyky-tilaan verrattuna yhdenvertaisuus lisääntyy. Nähtäväksi jää, kuinka yksityisiä toimijoita saadaan kiinnostumaan harvaan asutuista kunnista, joissa kysyntä on vähäisempää ja väestö on usein iäkkäämpää sekä monisairasta.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tässä alkuvaiheessa sisältö ja laajuus ovat sopiva. Asiaanhan voidaan palata myöhemmin.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

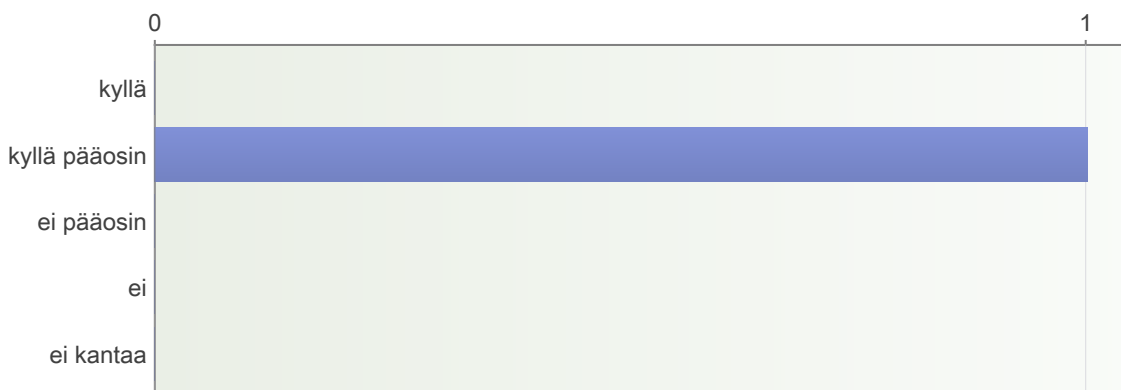
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisen näkökulmasta haasteellisinta tulee olemaan suun terveydenhoidon erottaminen ikäperustaisesti yli ja alle 18 vuotiaisiin.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

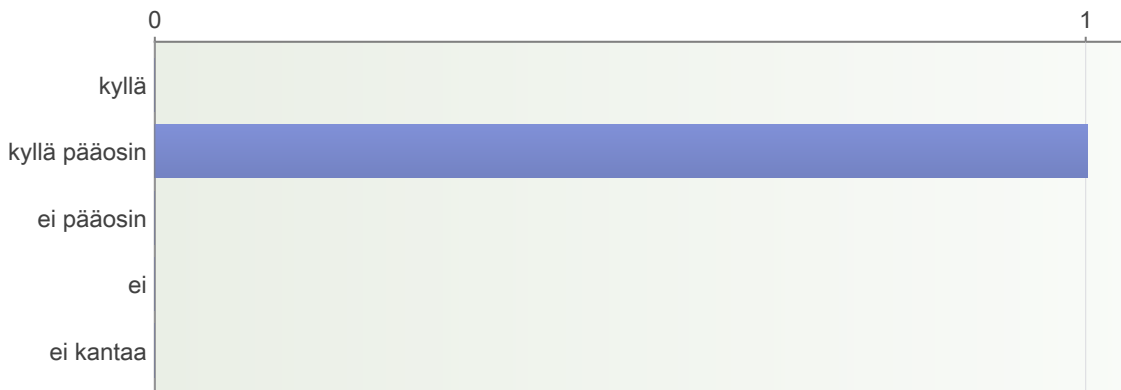
Vastaajien määrä: 1

- Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Esitys jättää epäselväksi ainakin kotisairaanhoidon ja fysioterapian aseman: milloin on kyse asiakassetelipalvelusta ja mikä kuuluu sote-keskukselle. Samoin epäselvää on, miten kotisairaanhoidon lääkäripalvelu järjestyy, sote-keskuksesta, liikelaitoksesta vai asiakassetelipalveluna?

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

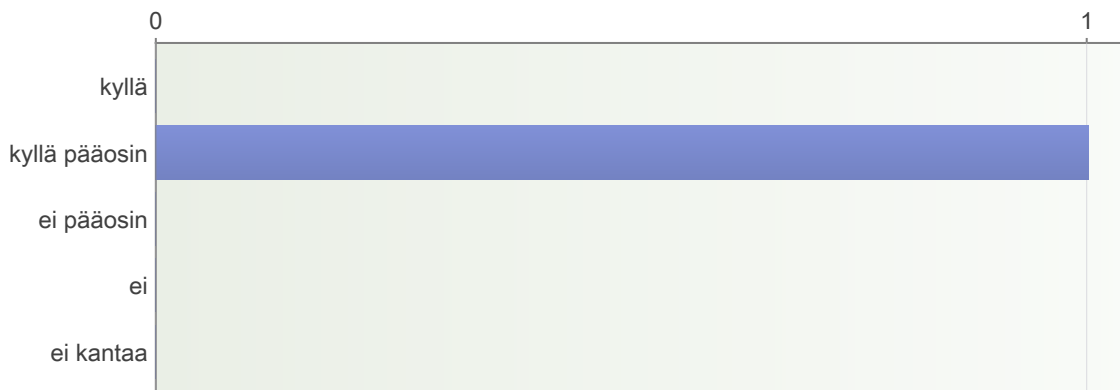
Vastaajien määrä: 1

- Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Rajatapauksia tulee olemaan. Tärkeää on valvoa ja johtaa toimintaa, ettei palveluntuottajille tule intressi ohjata vaativampia tapauksia liikelaitokseen liian herkästi.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

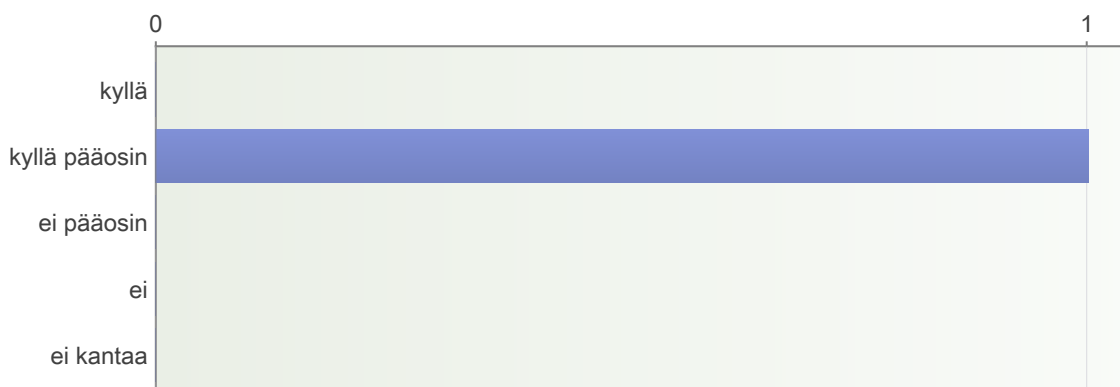
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädetäänkö 37 §:ssä liian yksityiskohtaisesti siitä, miten maakunnan liikelaitos antaa sosiaalihuollon konsultaatiopalveluja sote-keskuksille (erityisesti 2 mom.)? Voisi hyvin jopa riittää, että laissa on palvelujen antamisen velvoite.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

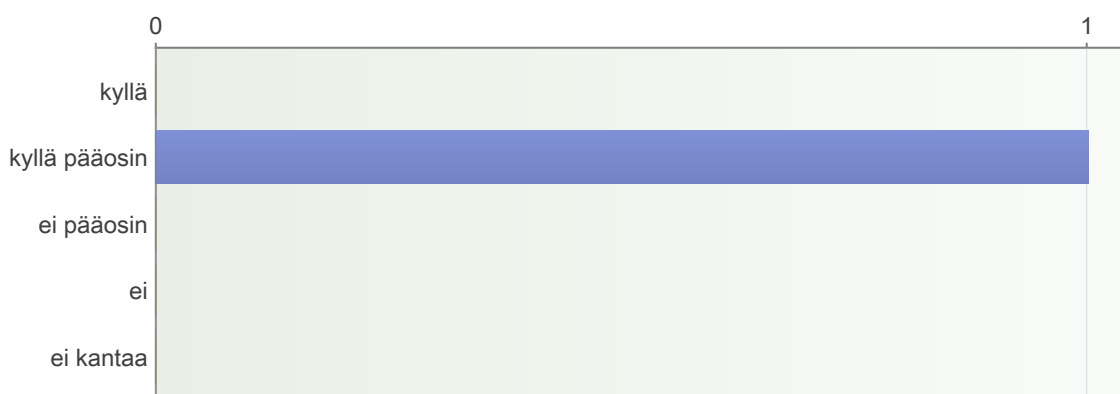
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 21 ja 22 §:t koskevat mm. sosiaalihuollon palveluja tuottavan liikelaitoksen ja sen palveluyksikön valintaa. Liikelaitoksella tulisi olla mahdollisuus rajoittaa asiakkaan tekemää liikelaitoksen valintaa esim. niissä tilanteissa, joissa asiakas vaihtaa liikelaitosta tai sen toimipistettä välttääkseen viranomaisen puuttumisen. Näin voi tapahtua esim. lastensuojelun tilanteissa, joissa lapsen etu vaatisi tukitoimia, mutta huoltajat ovat asiasta eri mieltä.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

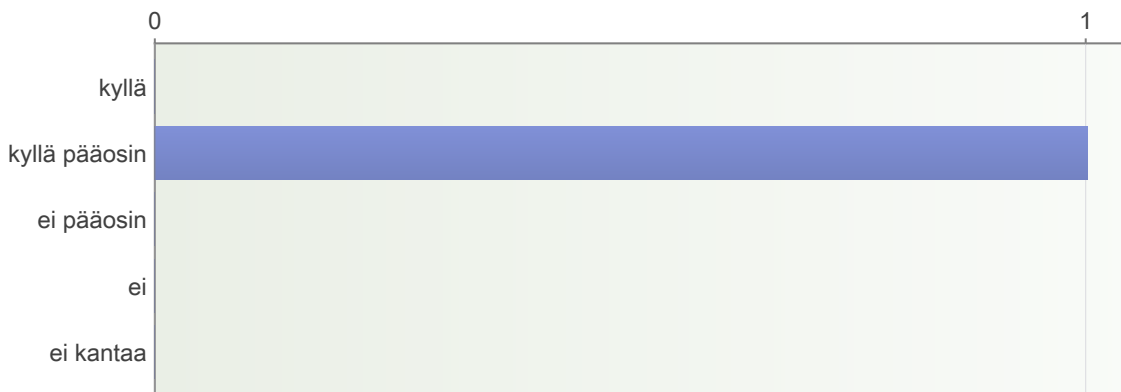
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tällä on hyvä lähteä liikkeelle. Toki on huomattava, että maakuntien itsehallinnolta puuttuu kaksi merkittävää tunnusmerkkiä; verotusoikeus ja yleinen toimiala. Asiakassetelin myöntämisvelvollisuus voi rajoittaa edelleen huomattavasti maakuntien itsehallintoa ja kykyä järjestää ja tuottaa palvelut tarkoituksenmukaisesti ja alueen erityistarpeet huomioiden.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

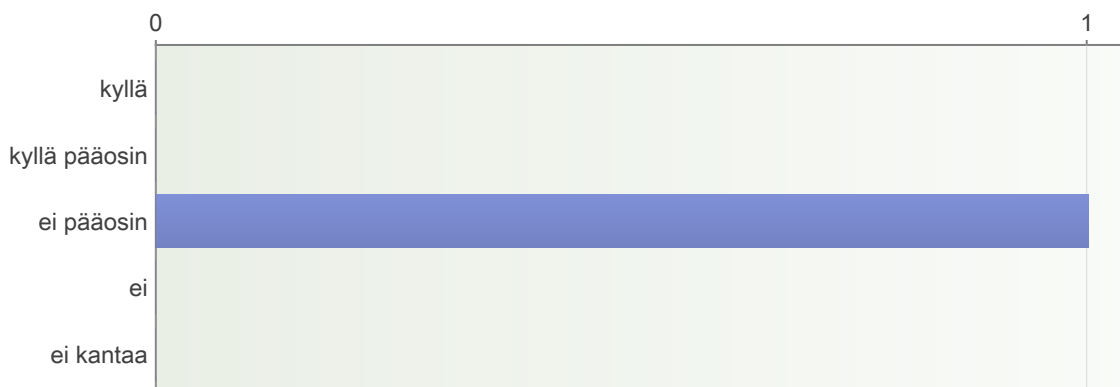
Vastaajien määrä: 1

- Laki antaa maakunnan liikelaitokselle hyvät edellytykset turvata palvelut kustannustehokkaalla tavalla, mutta miten turvataan se, että liikelaitos pyrkii maakunnan kokonaisuuteen kustannusten suhteen. Maakunnan liikelaitoksella suurena instituutiona on riski tavoitella oman suuruutensa maksimointia. Tämä johtaa osio-optimointiin, jossa liikelaitos ei luovu tehtävistä, jotka kokonaisuuden kannalta olisi tehokkainta tehdä sen ulkopuolella.

Järjestävän tahon on syytä olla riittävän itsenäinen ja voimakas ohjataksaan myös maakunnan liikelaitosta.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

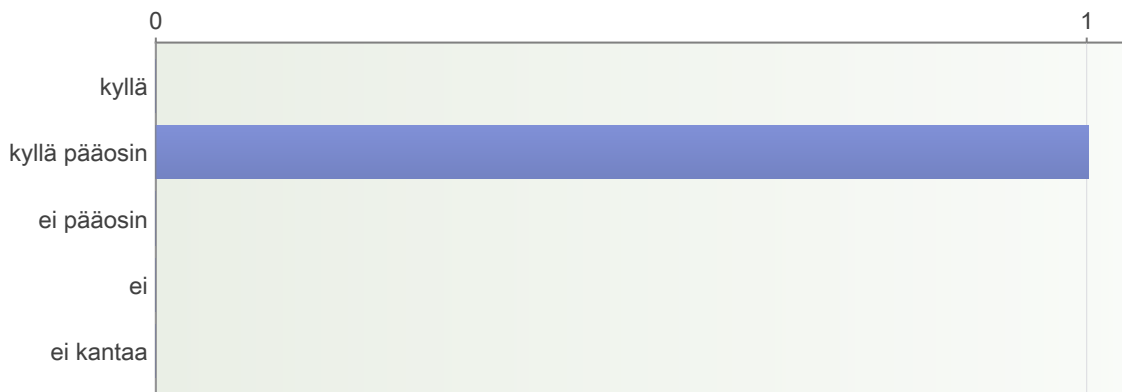
Vastaajien määrä: 1

- Ongelmaksi muodostuu maakuntien julkisten ja yksityisten kardiologisten ja ortopedisten yksiköiden keskinäinen varustelu ja kilpailu maanlaajuisesti (koskee myös yliopistollisia sairaaloita). Potilaat saavat kyllä tarvitsemansa hoidon, mutta säilyvätkö hoitojen kriteerit sekä laatu koko maassa samalla tasolla. Maakunnat, joissa on runsaasti jotakin kapasiteettia esim. kardiologia tai tekoniveloperaatiota, tekevät näitä tutkimuksia ja operaatioita erilaisin priorisointiperustein kuin maakunnat, joissa kapasiteettia on niukasti. Jo nyt osa hyvin varustelluista maakunnista / sairaanhoitopiireistä markkinoi ja tarjoaa aktiivisesti palveluitaan myös oman maakunnan ulkopuolelle ja käyttää omalla alueellaan suora-asiakashankintaa välittämättä kuntien palvelusopimuksista.

Suuret ikäluokat vanhenevat nopeasti yli 75-vuotiaksi, sairastamisikäisiksi. On pystyttävä luomaan ja valvomaan hoitoon oton kriteereitä. Ovatko kaikki flimmerien ablaatio-operaatiot tarpeellisia, vai olisiko potilaan ensin lopetettava tissuttelu? Onko pelkkä golfsvingin sujuvuuden kankeus indikaatio vasemman polven tekoniveloperaatiolle? Maakunnalla, joka maksaa, täytyy olla oikeus päättää hoidoista.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

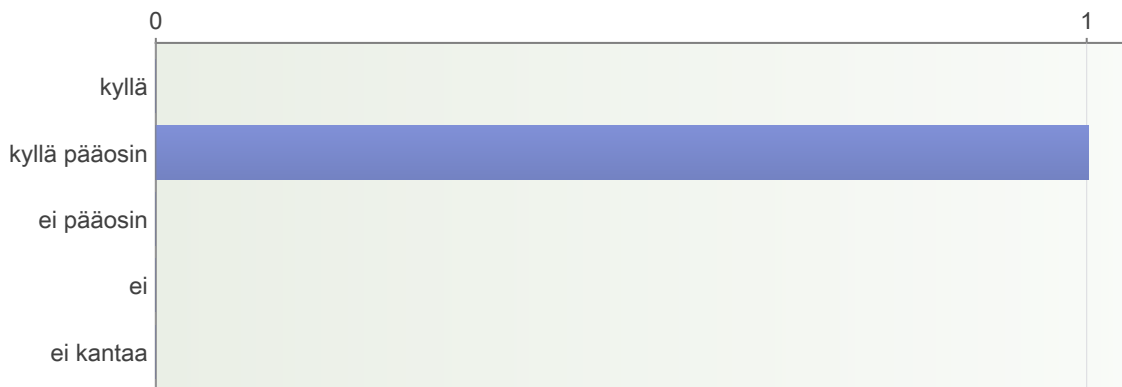
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelipalveluntuottajalla sekä henkilökohtaisen budjetin palveluntuottajilla on mahdollisuus kieltäytyä sitoutumasta asiakkaaksi/potilaaksi pyrkivän henkilön hoidosta. Tämä voi johtaa vaikeimman asiakassegmentin jäämisen maakunnan oman tuotannon asiakkaaksi, mistä aiheutuu maakunnalle ongelmia ainakin hinnoittelun suhteen eikä tämä myöskään edistä asiakkaan asemaa eikä oikeuksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

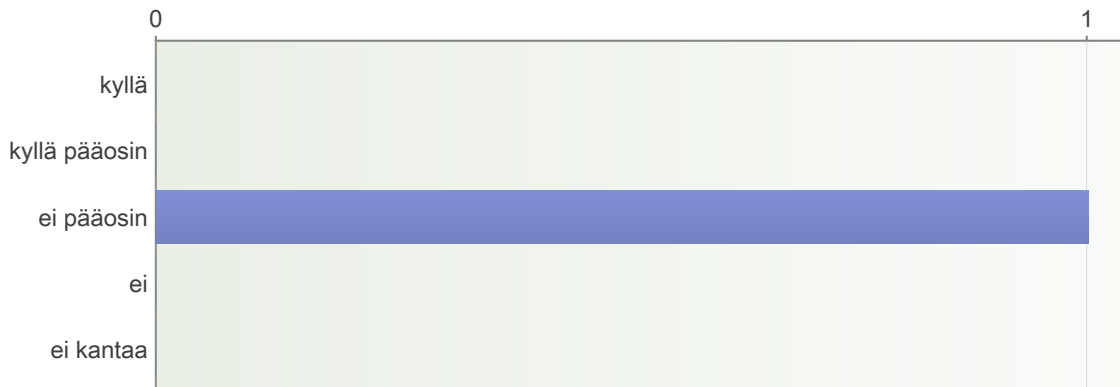
Vastaajien määrä: 1

-

Ohjaus tulee olemaan työläs ja vaativa tehtävä

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä henkilökohtainen budjetti rajautuu koskemaan ainoastaan sosiaali- ja terveys-palveluja ja se sidottaisiin liikelaitoksessa laadittavaan asiakassuunnitelmaan. Tämä ei mahdollista henkilökohtaisen budjetin kokeilujen joustoa, eikä näin ollen välttämättä mahdollista asiakkaalle riittäviä mahdollisuuksia vaikuttaa omien palvelujen toteutukseen.

Lisäksi on huomattava, että henkilökohtaisesta budjetista ei ole maassamme eikä esitetystä muodostaan muualtakaan saatavissa vertailutietoa, joten sen kustannus- ja muita vaikutuksia on vaikea arvioida.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

48. Vapaamuotoiset huomiot.

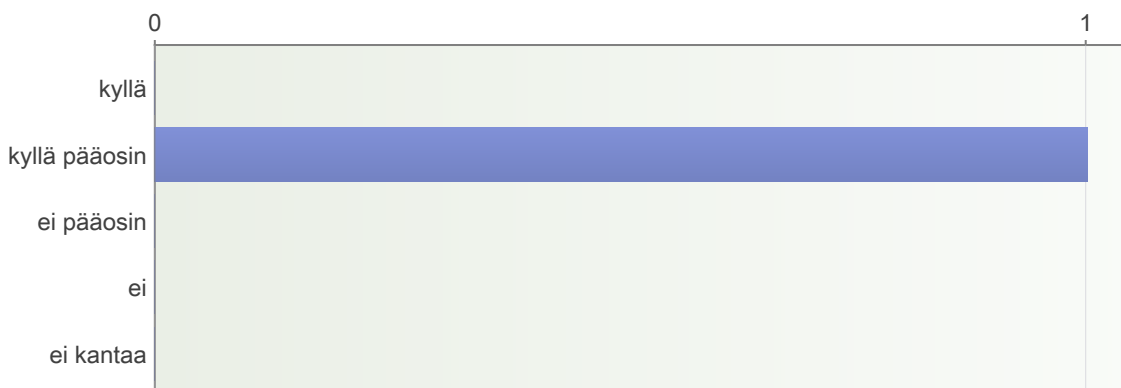
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen 5 §:n mukaan asiakkaalle laaditaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella tarvittaessa asiakassuunnitelma, jossa olisivat kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveystyöpalvelut tuotantovastuusta riippumatta. Asiakassuunnitelman toteuttaminen esitetyllä tavalla loisi käytännössä hallinnollisesti raskaan ja vastuunjaoltaan epäselvän prosessin, joka voi johtaa kysymykseen kuka sen lopulta tekee. Se voi johtaa myös päällekkäiseen työhön ja siinä on suuri mahdollisuus, että suunnitelmien laatu kärsii.

Asiakkaiden neuvonnasta ja ohjauksesta säädetään useissa eri pykälissä hieman eri tavoilla (23, 26, 30 ja 32 §). Neuvonta ja ohjaus tulee olemaan erittäin tärkeä asia asiakkaiden oikeuksien toteutumisen kannalta. Neuvonnan ja ohjauksen selkeän sääntelyn vuoksi olisi hyvä, jos eri tilanteet voitaisiin säätää yhdessä pykälässä, jossa säädettäisiin selvästi neuvonnan puolueettomuudesta, asiakkaan edun ensisijaisuudesta ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamisesta. Tässä pykälässä tulisi myös säätää sosiaaliamiehen ja potilasasiamiehen velvollisuudesta neuvoa asiakkaita valinnanvapauden käyttämisessä ja avustaa asiakkaita valinnanvapautteen liittyvissä ongelmatilanteissa.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettely on keskeinen maakunnan keino ohjata palvelujen tuottamista, joten niiden olemassaolo on sinällään tärkeää ja suurelta osin välttämätöntä.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

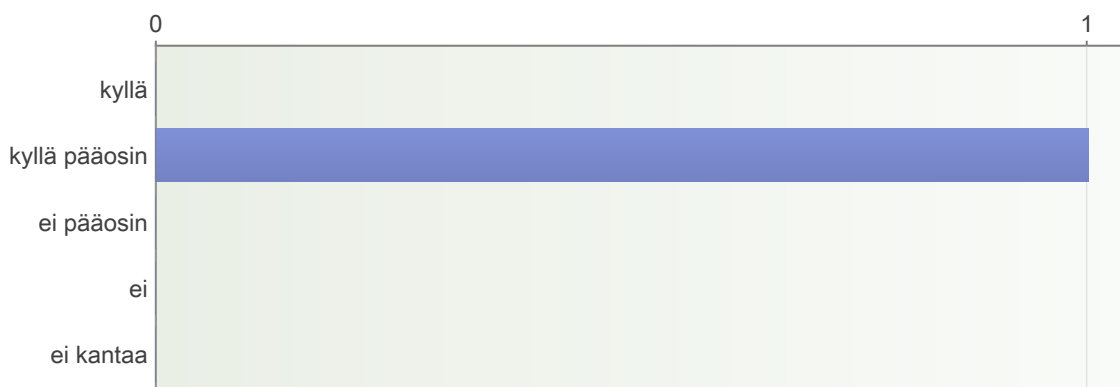
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 42 § määrää varsin hyvin maakuntien mahdollisuudesta asettaa ehtoja palveluntuottajille.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

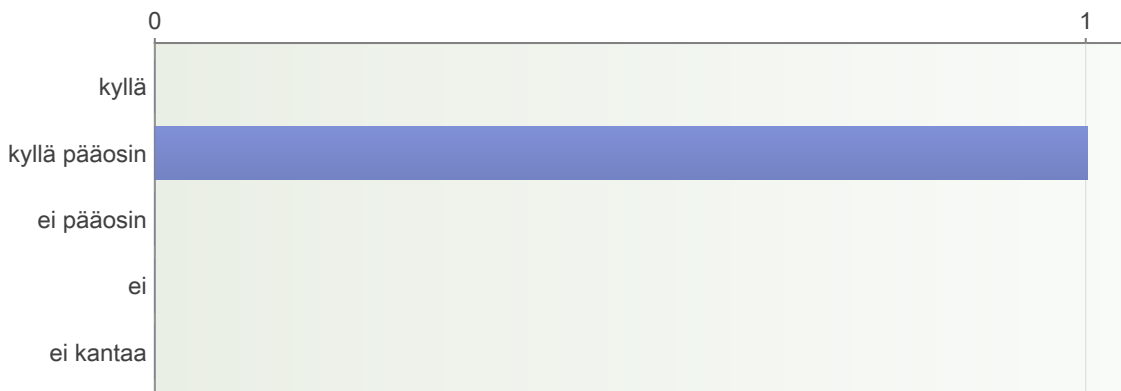

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

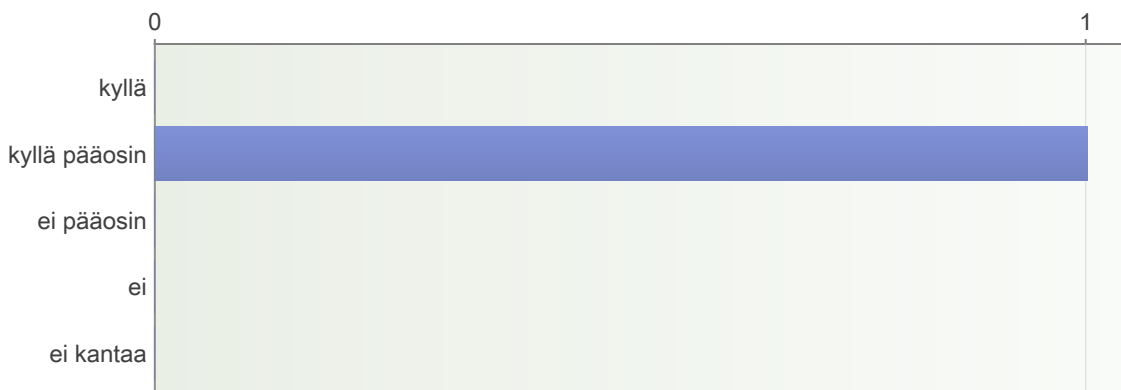
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

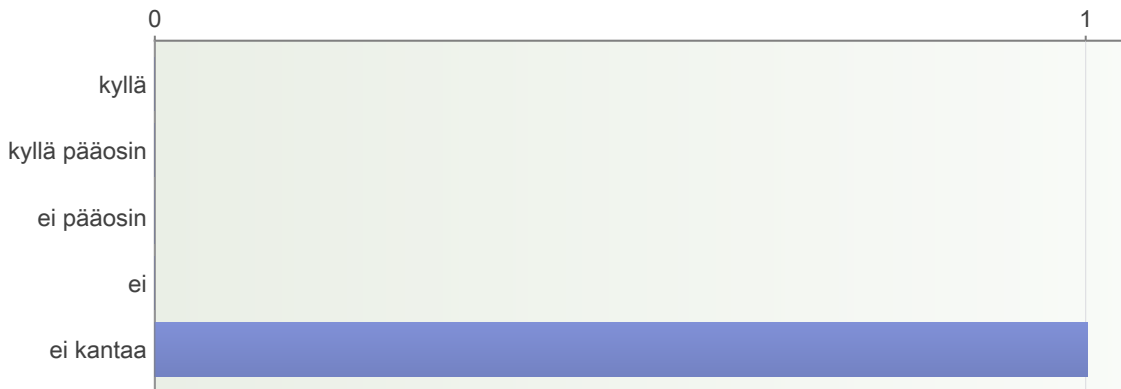

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

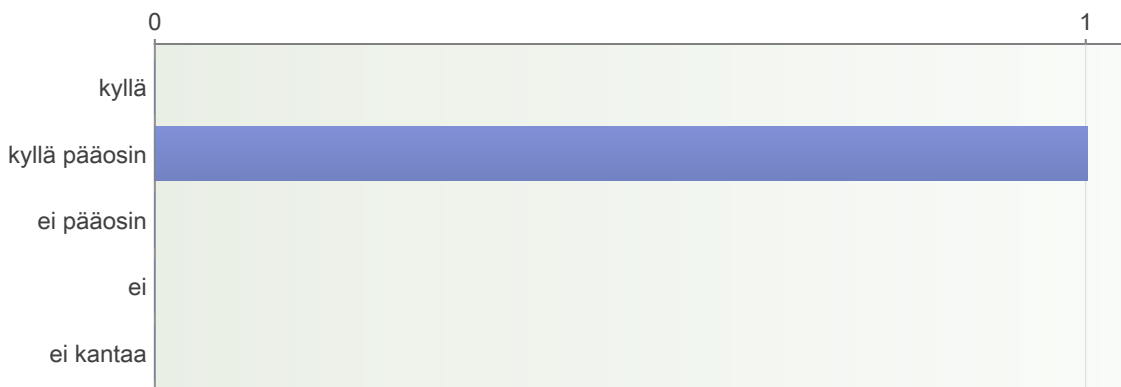
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tässä vaiheessa ei voi ottaa lopullista kantaa, koska ei ole tiedossa simulointien tuloksia tai lopullisia korvauserusteita.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

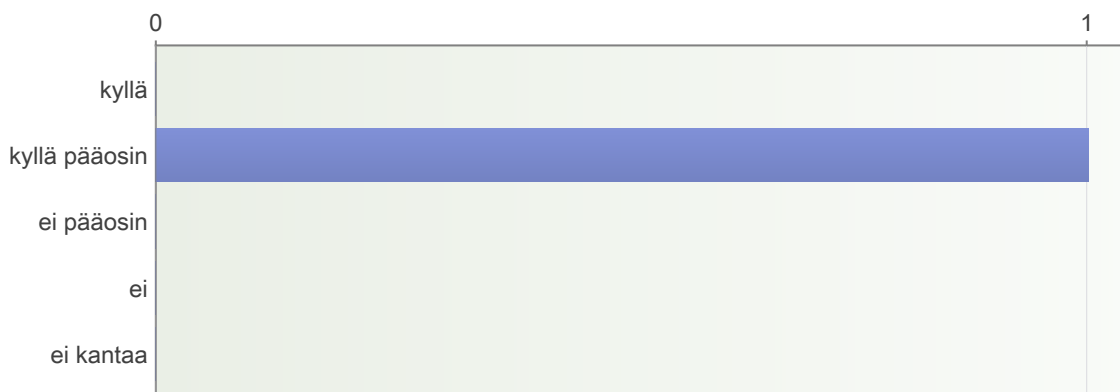
Vastaajien määrä: 1

- Mikäli maakunta kykenee toiminaan itsenäisenä julkisen vallan käyttäjänä maakunnassa toimivien eri intressiryhmien aiheuttamassa ristipaineessa asiat onnistuvat. Kunnat, maakunnan liikelaitos, ammatilliset ryhmittymät, yksityiset yritykset, kolmannen sektorin toimijat jne. tulevat jatkossakin ajamaan jokainen omaa etuaan maakunnassa.

On kuitenkin huomattava, että maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksella ja yksityisellä sote-keskuksella ei välttämättä tule olemaan yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä, sillä maakunta on järjestäjänä viimekädessä aina vastuussa siitä, että asukkaat saavat tarvettaan vastaavat palvelut. Toki viisas maakunta voi ja osaa tämän problematiikan ratkaista yhteistyöllä.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

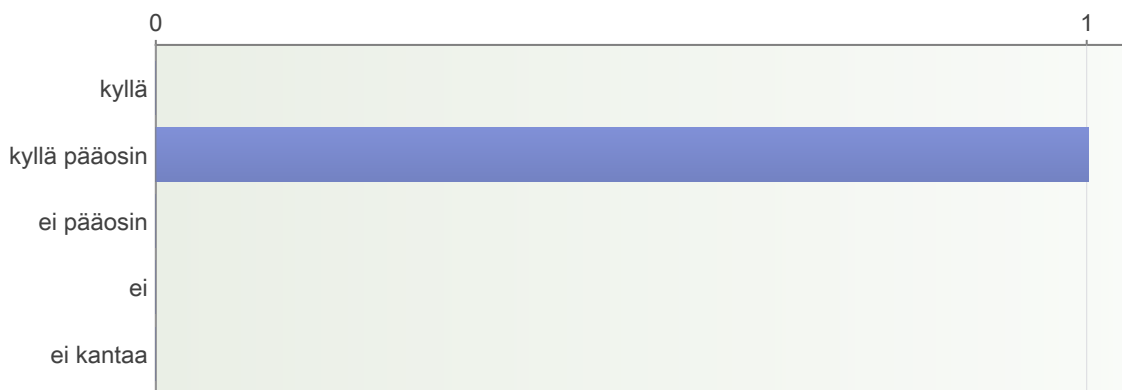
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausmallin edellyttämien uusien tietojärjestelmien ja tietojärjestelmämuutosten suunnittelu on vasta käynnistynyt ja kokonaisuudessaan niiden toteuttamisen ja käyttöönoton voidaan arvioida kestävän 3-5 vuotta valinnanvapauslain hyväksymisestä. Todennäköisesti kaikki vaadittavat tietojärjestelmätoteutukset eivät ole kattavasti käyttöönotettavissa lakiluonnoksen mukaisilla aikatauluilla, joka voi aiheuttaa ongelmia palveluiden saatavuuteen siirtymävaiheessa.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

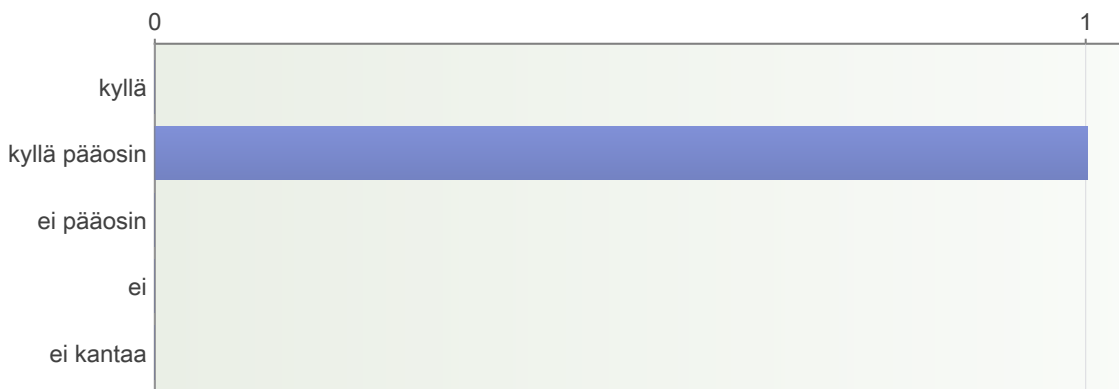
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on siirrettävä 18 § 3 momentin mukaiset palvelut tuotettavaksi suun hoidon yksiköihin 1.1.2022 ja 4 momentissa tarkoitettuja palveluita 1.1.2023. Maakunnan on tehtävä viimeistään 31.12.2020 päätös suun hoidon suoran valinnan palveluntuottajille asetettavista ehdoista sekä suoran valinnan palveluntuottajille suoritettavista korvauksista. Palveluntuottajille asetettavat ehdot, korvaustaso sekä korvausmallin yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa. Ne ratkaisevat palveluiden saatavuuden. Korvaustasosta sekä palveluntuottajille asetettavista ehdoista riippuu myös se, tuleeko suoran valinnan palveluntuottajia alueille, joissa palveluiden saatavuudessa on ollut ongelmia. Rahoituksen riittävyys tulee olemaan kriittinen kysymys.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

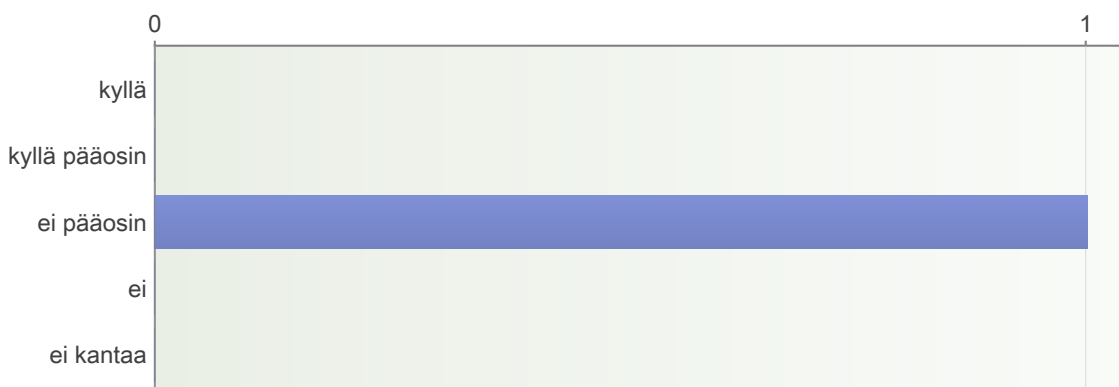

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

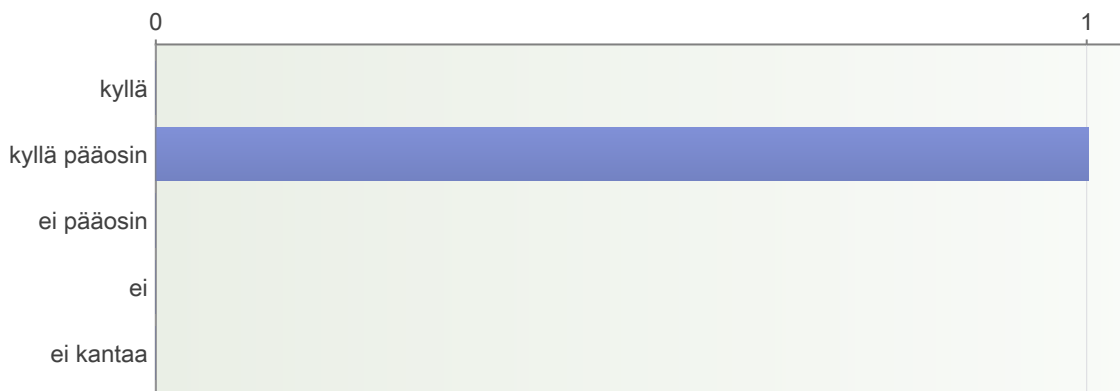
Vastaajien määrä: 1

- Alkuvaiheessa pieniä toimijoita tulee henkilökohtaisen budjetin sekä osaan asiakassetelipalveluihin, erityisesti kotiin tuotettavissa palveluissa. Tämä kuitenkin edellyttää, että lakiluonnoksen 77 §:ssä vaadittavat valinnanvapauden tiedonhallintapalvelut pystytään toteuttamaan niin, että niiden käyttäminen on pienyrittäjälle mahdollista. Kaikkien valinnanvapauslaissa mainittujen palvelujentuottajien on käytettävä asiakkaan valinnan palvelua, valinnanvapauden tietopalvelua, tuottajahallintapalvelua, palvelutuotannon seurantapalvelua sekä palveluntuottajien yhteiskuntavastuun tietopalvelua.

Pienten tuottajien markkinoille tulon kynnyksiä ovat tietojärjestelmäpalveluihin liittyminen sekä moninaiset raportointivelvoitteet erityisesti, jos tuottajat eivät voi hyödyntää maakunnan tarjoamia yhteisiä tietojärjestelmiä.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitykseen liittyvä vaikutusarviointi on pääosin tehty huolellisesti ja kattavasti. Vaikutusarviointi on kuitenkin jonkin verran puutteellinen palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja yhden-vertaisuuden osalta samoin kuin palveluintegraation osalta.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Maakunta- ja sote-uudistus ja siihen liittyvä tämä lakiluonnos valinnanvapaudesta ovat maan historian suurimpia hallinnon ja toimintatapojen muutoksia, jotka muuttavat peruuttamattomalla tavalla kuntien ja myös Mänttä-Vilppulan kaupungin roolia suomalaisessa yhteiskunnassa. Mänttä-Vilppulan kaupungilla on sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alue Juupajoen kunnan kanssa ja sote-palvelujen palvelutuotanto on turvattu kokonaisulkoistuksen avulla jo vuodesta 2013 lukien. Se, miten kokonaisulkoistussopimus istuu tähän valinnanvapaussäädäntöön, on vielä jossain määrin arvoitus.

Käytännön tasolla oleellista kuitenkin olisi, että kaupungin alueella nykyisin olevat palvelut säilyisivät tässä kokonaisuudistuksessa. Mänttä-Vilppulan kaupunki korostaa, että koko maakunta- ja sote-uudistuksessa tulee edelleen vahvistaa asiakas- sekä kansalaisnäkökulmaa ja uudistuksen ei tule perustua sen paremmin hallintorajaleikkeihin kuin muihinkaan poliittisiin päämääriin.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.